

Titulació	Tipus	Curs
4315555 Egiptologia	OB	2

Professor/a de contacte

Nom: Josep Cervello Autuori

Correu electrònic: josep.cervello@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Haver cursat el mòdul Llengua Egípcia I.

Objectius

L'objectiu general d'aquest mòdul és que l'estudiant s'especialitzi en filologia egípcia, en concret, en evolució de la llengua egípcia, gramàtica de l'egipci clàssic i del neoegipci i introducció a les llengües demòtica i copta, mitjançant classes teòriques i pràctiques. A més, aprofundirà en l'aprenentatge dels conceptes, mètodes i tècniques filològics i lingüístics de l'egiptologia i en la història del pensament filològic i lingüístic egíptològic.

Aquests són els continguts en què haurà de treballar:

- 1) Elements d'història de la llengua i de lingüística diacrònica de l'egipci.
- 2) Aprofundiment en la gramàtica de l'egipci mitjà: darreres qüestions de morfosintaxi verbal; sintaxi de l'oració composta (inicialitat, seqüencialitat, dependència i subordinació); teoria de l'enunciació.
- 3) Gramàtica neoegípcia: grafèmica, canvis fonètics i fonològics amb respecte a l'egipci mitjà, flexió nominal, flexió verbal, sintaxi, enunciació.
- 4) Introducció a la llengua i a la cultura escrita demòtiques.
- 5) Introducció a la llengua i a la cultura escrita coptes.
- 6) La lingüística egípcia des de Champollion fins els nostres dies.

Competències

- Actuar d'una manera creativa i original amb solidaritat i esperit de col·laboració científica.
- Analitzar críticament una problemàtica científica determinada en base a fonts històriques i culturals.
- Definir l'adscripció, la tipologia i les successives fases evolutives de la llengua egípcia antiga.
- Demostrar coneixements de gramàtica de l'egipci mitjà (i egipci antic), el neoegipci, el demòtic i el copte.
- Demostrar coneixements especialitzats de filologia egípcia, tant sincrònica com diacrònica, així com de les diferents corrents del pensament filològic-lingüístic egíptològic.
- Identificar els quatre sistemes d'escriptura egipcis (jeroglífic, hieràtic, demòtic i copte) i conèixer-ne els usos, les cronologies, els signes, la paleografia i el funcionament.
- Posseir i comprendre coneixements que aporta una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i/o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.

- Que els estudiants posseeixen les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant d'una manera que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Treballar en equip amb especial sensibilitat per la interdisciplinarietat.
- Valorar la qualitat, l'autoexigència, el rigor, la responsabilitat i el compromís social, tant en la formació com en el treball científic i divulgatiu.

Resultats d'aprenentatge

1. Actuar d'una manera creativa i original amb solidaritat i esperit de col·laboració científica.
2. Analitzar críticament les principals escoles de filòlegs i lingüistes de la llengua egípcia antiga en les seves diferents fases.
3. Analitzar críticament una problemàtica científica determinada en base a fonts històriques i culturals.
4. Analitzar gramaticalment i traduir passatges en egipci mitjà de dificultat alta en escriptura jeroglífica i hieràtica.
5. Analitzar gramaticalment i traduir passatges en neoegipci escollits en escriptura jeroglífica i hieràtica.
6. Assenyalar els principals problemes de l'estudi diacrònic de l'egipci.
7. Avaluar el significat històric-lingüístic del pas de l'egipci antic a l'egipci tardà (o de l'egipci mitjà a neoegipci).
8. Demostrar coneixements avançats d'escriptura i paleografia hieràtica amb vistes a la lectura de textos.
9. Demostrar coneixements bàsics d'escriptura copta.
10. Demostrar coneixements bàsics d'escriptura demòtica.
11. Demostrar coneixements bàsics de gramàtica i cultura literària copta.
12. Demostrar coneixements bàsics de gramàtica i cultura literària demòtica.
13. Demostrar coneixements de gramàtica del neoegipci (fonologia i fonètica, morfosintaxi, semàntica i enunciació).
14. Demostrar coneixements superiors de gramàtica de legipci mitjà (sintaxi de l'oració composta, subordinació, semàntica i enunciació).
15. Demostrar coneixements superiors d'escriptura jeroglífica (escriptura per grups, criptografia i altres particularitats gràfiques i paleogràfiques).
16. Descriure els trets gramaticals definidors de la llengua egípcia, tant des d'un punt de vista sincrònic com diacrònic.
17. Descriure la dinàmica entre la llengua escrita i la llengua parlada en la història evolutiva de l'egipci.
18. Posseir i comprendre coneixements que aporta una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i/o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
19. Que els estudiants posseeixen les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant d'una manera que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
20. Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
21. Treballar en equip amb especial sensibilitat per la interdisciplinarietat.
22. Valorar la qualitat, l'autoexigència, el rigor, la responsabilitat i el compromís social, tant en la formació com en el treball científic i divulgatiu.

Continguts

MATÈRIA 1. GRAMÀTICA DE L'EGIPCI MITJÀ II

A. FONOLOGIA I TRANSCRIPCIÓ

- 1) Fonologia i fonètica de l'egipci mitjà.
- 2) Evolució fonètica i gràfica.

3) La transcripció dels noms propis en català i castellà.

B. GRAMÀTICA DE L'EGIPCI MITJÀ

Repàs: participis, forma $sdmt=fy$, forma verbal relativa (FVR).

- 1) Els verbs negatius i el complement verbal negatiu (CVN).
- 2) La forma $sdmt=f$.
- 3) El participi bivalent.
- 4) Els auxiliars d'enunciació.
- 5) Els conversors.
- 6) Rematització (I): les cleft sentences.
- 7) Rematització (II): les formes emfàtiques de la conjugació sufixal.
- 8) L'aorist inicial (= la forma $mrr=f$) i el prospectiu.
- 9) Construccions perifràstiques ($ir\dot{r}$, $p\dot{r}$, $sdr...$).
- 10) La negació: recapitulació.
- 11) La interrogació: recapitulació.
- 12) Els verbs operadors i les oracions completives.
- 13) Les oracions circumstancials i condicionals.
- 14) Les oracions relatives.
- 15) Particularitats gràfiques, criptografia i escriptura per grups.
- 16) Els noms propis: estructura gramatical.

MATÈRIA 2: GRAMÀTICA NEOEGÍPCIA

A. LINGÜÍSTICA DIACRÒNICA DE L'EGIPCI

- 1) De l'egipci de la primera fase a l'egipci de la segona fase: elements de gramàtica històrica.
- 2) El neoegipci en la història de la llengua egípcia: cronologia, trets definidors i àmbits d'ús.
- 3) Llengua i escriptures: neoegipci, jeroglífic i hieràtic. Diferències entre el jeroglífic i el hieràtic dels textos egipcis clàssics i dels textos neoegipcis. Particularitats gràfiques del hieràtic neoegipci. L'escriptura per grups.

B. GRAMÀTICA NEOEGÍPCIA

- 1) Morfosintaxi de la flexió nominal. Canvis amb respecte a l'egipci mitjà. Articles, demostratius i possessius. Indefinits. Pronoms personals.
- 2) Paraules gramaticals: preposicions, adverbis i partícules. Els conversors.
- 3) Introducció a la morfosintaxi de la flexió verbal. Transformacions amb respecte a l'egipci mitjà. L'infinitiu. L'estatiu.
- 4) Morfosintaxi de la flexió verbal (I): les formes autònomes.
- 5) Morfosintaxi de la flexió verbal (II): les formes no autònomes.

- 6) Sintaxi de l'oració no-verbal: oracions de predicat substantival i adjectival.
- 7) Rematització: cleft sentences i temps segons.
- 8) Sintaxi de l'oració dependent: relativa introduïda per *nty* i circumstantial introduïda per *īw* i per *īr*.

MATÈRIA 3. INTRODUCCIÓ A LA LLENGUA I A LA CULTURA DEMÒTICA I COPTA

A. INTRODUCCIÓ A LA LLENGUA I A LA CULTURA DEMÒTICA

SETMANA 1

Classes teòriques

- 1) Història de la llengua i escriptura demòtiques.
- 2) El demòtic en el seu context mediterrani.
- 3) Història dels estudis demòtics.
- 4) Textos demòtics. La literatura demòtica.

Classes pràctiques

- 1) Metodologia: signes demòtics i sistema de transliteració.
- 2) Recursos: gramàtiques, diccionaris, antologies de textos i altres obres de referència.

SETMANA 2

Classes teòriques i pràctiques

- 1) Introducció a la gramàtica demòtica: una visió diacrònica.
- 2) Morfologia.
- 3) Sistema no verbal.
- 4) Sistema verbal.

B. INTRODUCCIÓ A LA LLENGUA I A LA CULTURA COPTA

SETMANA 1

Classes teòriques

- 1) Introducció a l'"Egipte copte".
- 2) La llengua copta en el context de la llengua egípcia, els dialectes coptes.
- 3) L'alfabet copte.
- 4) La literatura copta.
- 5) La cultura copta: història de l'església copta, el moviment monàstic, l'art copte.

Classes pràctiques

- 1) L'ús del diccionari.
- 2) Exercicis de lectura.

SETMANA 2

Classes teòriques i pràctiques

- 1) Parts invariables de l'oració.
- 2) Elements de morfologia nominal.
- 3) Oracions de predicat no verbal.
- 4) Elements de morfologia verbal.
- 5) Oracions de predicat verbal.
- 6) Exercicis de traducció d'oracions i textos breus.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes presencials teòriques i pràctiques amb suport de les TIC	60	2,4	1, 22, 7, 2, 3, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 14, 13, 16, 17, 5, 4, 18, 6, 21, 20, 19
Exàmens i proves a classe d'egipci mitjà, neogipci, demòtic i copte	15	0,6	1, 22, 7, 2, 3, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 14, 13, 16, 17, 5, 4, 18, 6, 21, 20, 19
Intervencions a classe	10	0,4	1, 22, 7, 2, 3, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 14, 13, 16, 17, 5, 4, 18, 6, 21, 20, 19
Tipus: Supervisades			
Tutories de seguiment	5	0,2	1, 22, 7, 2, 3, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 14, 13, 16, 17, 5, 4, 18, 6, 21, 20, 19
Tipus: Autònomes			
Estudi i treball personal de l'alumne	160	6,4	1, 22, 7, 2, 3, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 14, 13, 16, 17, 5, 4, 18, 6, 21, 20, 19

Especificació d'en què consisteix l'ACTIVITAT AUTÒNOMA DE L'ALUMNE:

a) Estudi (estudiar es aquell procés o conjunt d'activitats personals o grupals que condueixen a saber coses i a poder explicar-les de manera coherent i ordenada, oralment o per escrit).

b) Treball personal: consulta de gramàtiques, diccionaris, edicions de textos i obres de referència en el camp de la filologia egípcia; lectura de bibliografia especialitzada; realització d'exercicis de gramàtica de l'egipci mitjà, neogipci, demòtic i copte (traducció i anàlisi d'oracions i textos breus); preparació d'intervencions a classe i tutories; preparació de proves d'avaluació continuada i d'exàmens i proves a classe.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitats a casa de llengua demòtica i copta	20%	0	0	1, 22, 2, 3, 9, 10, 11, 12, 16, 18, 6, 21, 20, 19
Activitats guiades a classe de llengua demòtica i copta	20%	0	0	1, 22, 2, 3, 9, 10, 11, 12, 16, 18, 6, 21, 20, 19
Exàmens i proves a classe de gramàtica egípcia clàssica i neoegípcia	50%	0	0	1, 22, 7, 2, 3, 15, 14, 13, 16, 17, 5, 4, 18, 6, 21, 20, 19
Intervencions a classe i tutories de seguiment de gramàtica egípcia clàssica i neoegípcia	10%	0	0	1, 22, 7, 2, 3, 8, 15, 14, 13, 16, 17, 5, 4, 18, 6, 20, 19

Per superar el mòdul cal superar l'avaluació de les tres matèries que el componen.

A la taula, no s'especifiquen les hores de dedicació a cada activitat perquè poden variar d'un estudiant a un altre. Les hores totals aproximades de treball personal de l'estudiant s'especifiquen a la taula de la secció de "Metodologia".

L'avaluació consistirà en els quatre tipus d'activitats especificats a la taula.

Pel que fa al procediment de revisió de qualificacions, en el moment de realització de cada activitat d'avaluació els professors informaran l'alumnat del mateix.

Pel que fa a les recuperacions de proves i exàmens, el professor acordarà amb els estudiants les dates, que hauran d'estar compreses dins del mes següent a la realització de la prova o examen original. Podran presentar-se a la recuperació també aquells estudiants que, tot i haver aprovat una prova o examen, desitgin pujar nota. En principi, els treballs i activitats que l'estudiant realitza autònomament no estan subjectes a recuperació.

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA Bàsica

A. LINGÜÍSTICA DIACRÒNICA DE L'EGIPCI I TEORIA LINGÜÍSTICA EN EGIPTOLOGIA

Allen, J.P. 2013. The Ancient Egyptian Language. An Historical Study. Cambridge: Cambridge University Press.

Allen, J.P. 2020. Ancient Egyptian Phonology. Cambridge: Cambridge University Press.

Cervelló Autuori, J. 2016². Escrituras, lengua y cultura en el antiguo Egipto. El espejo y la lámpara 11. Bellaterra: Edicions UAB.

Lloyd, A.B. (ed.) 2010. A Companion to Ancient Egypt. 2 vols. Oxford: Wiley-Blackwell. Parte V: Language and Literature. Vol. II: 639-778.

Loprieno, A. 1995. Ancient Egyptian. A Linguistic Introduction. Cambridge: Cambridge University Press.

B. GRAMÀTIQUES DE L'EGIPCI MITJÀ

Allen, J.P. 2014³. Middle Egyptian: An Introduction to the Language and Culture of Hieroglyphs. Cambridge: Cambridge University Press.

Borghouts, J. F. 2010. Egyptian. An Introduction to the Writing and Language of the Middle Kingdom. Egyptologische Uitgaven 24. 2 vols. Leiden: Nederlands Instituut voor het Nabije Oosten / Lovaina: Peeters.

Collier, M.; Manley, B. 1998. How to Read Egyptian Hieroglyphs. London: British Museum Press. (Trad. esp. de Pérez-Accino, J.R. 2000. Introducción a los jeroglíficos egipcios. Madrid: Alianza.)

Gardiner, A.H. 1927¹, 1957². Egyptian Grammar, Being an Introduction to the Study of Hieroglyphs. Oxford: Griffith Institute.

Grandet, P.; Mathieu, B. 1997². Cours d'égyptien hiéroglyphique. Paris: Khéops.

Malaise, M; Winand, J. 1999. Grammaire raisonnée de l'égyptien classique. Aegyptiaca Leodiensia 6. Liège: Centre Informatique de Philosophie et Lettres.

C. GRAMÀTIQUES DEL NEOEGIPCI

Černý, J.; Groll, S.I. A Late Egyptian Grammar. Studia Pohl-Series maior 4. Roma: Biblical Institute Press, 1984.

Junge, F. Einführung in die Grammatik des Neuägyptischen. Wiesbaden: Harrassowitz, 20083 (trad. angl. de la segona ed. Late Egyptian Grammar. An Introduction. Oxford: Griffith Institute, 2001).

Neveu, F. La langue des Ramsès. Grammaire du néo-égyptien. Paris: Khéops, 19982.

Winand, J. Études de néo-égyptien, 1: La morphologie verbale. Aegyptiaca Leodiensia 2. Liège: Centre Informatique de Philosophie et Lettres-Université de Liège, 1992.

D. DICCIONARIS (EGIPCI MITJÀ I NEOEGIPCI)

Erman, A.; Grapow, H. 1926-1963. Wörterbuch der ägyptischen Sprache. 7 vols. Leipzig: J. C. Hinrichs / Berlín: Akademie Verlag.

Faulkner, R.O. 1962. A Concise Dictionary of Middle Egyptian. Oxford: Griffith Institute.

Hannig, R. 2006⁴. Die Sprache der Pharaonen. Groes Handwörterbuch Ägyptisch-Deutsch (2800-950 v.Chr.). Mainz: Philipp von Zabern.

Hannig, R. 2003/2006. Ägyptisches Wörterbuch. Hannig-Lexica 4/5. Kulturgeschichte der antiken Welt 98/112. Mainz: Philipp von Zabern.

Lesko, L. H. ed. 1982-1990¹. A Dictionary of Late Egyptian. 5 vols. Berkeley-Providence: B. C. Scribe Publications. (Reed. 2 vols. 2002-2004².)

Meeks, D. 1980-1982. Année lexicographique. Égypte ancienne. 1977-1979. 3 vols. Paris: publicat per l'editor. (Reed. Cybèle 1998.)

Schweitzer, S.D., 2020. Ancient Egyptian Dictionary. 3 vols. En línia:
<https://ancientworldonline.blogspot.com/2020/10/ancient-egyptian-dictionary.html>.

Thesaurus Linguae Aegyptiae (TLA), 2014. En línia: <https://aaew.bbaw.de/tla/index.html>.

Vocabulaire de l'Égyptien Ancien (VégA). En línia:
<https://vega-vocabulaire-egyptien-ancien.fr/en/welcome-page/>.

D. LENGUA DEMÓTICA

AGUT-LABORDÈRE, D. ; CHAUVEAU, M. 2011. Héros, magiciens et sages oubliés de l'Égypte ancienne : une anthologie de la littérature en Égyptien démotique. Paris: Les Belles Lettres.

DEPAUW, M. 1997. A Companion to Demotic Studies. PapBrux. 28. Bruxelles: FERE.

EL-AGUIZY, O. 1998. A Palaeographical Study of Demotic Papyri in the Cairo Museum from the Reign of King Taharka to the End of the Ptolemaic Period (684-30 B.C.). MIFAO 113. Cairo: IFAO.

ERICHSEN, W. 1954. Demotisches Glossar. Copenhague: Ejnar Munksgaard.

JOHNSON, J.H. 1976¹, 2004². The Demotic Verbal System. SAOC 38. Chicago: The University of Chicago Press.

JOHNSON, J.H. 1986¹, 2000³. Thus wrote 'Onchsheshonqy: An Introductory Grammar of Demotic. SAOC 45. Chicago: The University of Chicago Press.

JOHNSON, J.H. 2001. The Demotic Dictionary of the Oriental Institute of the University of Chicago.
<https://oi.uchicago.edu/research/projects/chicago-demotic-dictionary-cdd-0>.

LÜDDECKENS, E.; BRUNSCH, W. 1980-2000. Demotisches Namenbuch. Wiesbaden: L. Reichert.

SIMPSON, R.S. 1996. Demotic Grammar in the Ptolemaic Sacerdotal Decrees. Griffith Institute Monographs 1. Oxford: Griffith Institute, Ashmolean Museum.

SPIEGELBERG, W. 1925. Demotische Grammatik. Heidelberg: Carl Winter.

E. LENGUA COPTA

Černý, J. 1976. Coptic Etymological Dictionary. Cambridge: Cambridge University Press.

Crum, W.E. 1939. A Coptic Dictionary. Oxford: Clarendon Press.

Lambdin, T.O. 1983. Introduction to Sahidic Coptic. Macon: Mercer University Press.

Layton, B. 2000¹, 2011³. A Coptic Grammar, With Chrestomathy and Glossary. Sahidic Dialect. PLO 20 (n. s.). Wiesbaden: Harrassowitz.

Plumley, M.J. 1948. An Introductory Coptic Grammar (Sahidic Dialect). London: Home & van Thal.

Reintges, C.H. 2004. Coptic Egyptian (Sahidic Dialect). AfrWL 15. Köln: Rüdiger Köppe.

Smith, R. 1983. A Concise Coptic-English Lexicon. Grand Rapids: William B. Eerdmans.

VVAA. 1994. Langue et littérature coptes. Le monde copte 24. Limoges.

Programari

JSesh, programa per a escriure jeroglífics.

Es pot descarregar de manera gratuïta de: <https://jsesh.qenherkhopeshef.org/>

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TEm) Teoria (màster)	1	Espanyol	anual	tarda